

Dan sigurnijeg interneta

Mjesec veljača značajan je po već tradicionalnom obilježavanju Dana sigurnijeg interneta. Ove godine teme o sigurnijem internetu obilježavala sam s učenicima 5.c razreda na satovima razrednika kako bi dobila povratnu informaciju o njihovom razmišljanju i djelovanju kroz razne aktivnosti tijekom dva školska sata.

Naučili smo kako što sigurnije surfati internetom.

Svakodnevno putem raznih medija dobivamo informacije o raznim prijevarama koje su se dogodile online. Netko je „provalio“ u tuđi korisnički račun, promijenio podatke, postavio slike neprimjerenog sadržaja na tuđi profil na društvenoj mreži, lažno se predstavio i sl.

Na koji se način možemo zaštititi da se sličan scenarij ne dogodi i nama?

Sigurno surfajmo internetom

Tijek provedbe aktivnosti

Kao uvod, učenicima sam kroz primjere iz stvarnog okruženja s interneta otvorila temu sigurnosti na internetu (nasilje na internetu, zloupotreba osobnih podataka, krađa identiteta...) kako bi im temu približila i potakla ih na promišljanje.

Nakon kraćeg promišljanja i razmjene nekih prijašnjih iskustava učenika od učenika sam željela doznati odgovor na pitanje „Je li Internet siguran?“ Svoje su odgovore bilježili putem alata Google forms. Učenici su za popunjavanje anketnog upitnika imali 10 minuta vremena.

U središnjem dijelu analizirali smo njihove odgovore prema zadanim pitanjima unutar upitnika, a pri tom i puno toga naučili.

Na pitanje „Je li Internet siguran?“, 80% učenika odgovorilo je da internet nije siguran, a njih 20% odgovorilo je možda je siguran. Nitko nije odgovorio da je internet siguran.

Potom smo kroz diskusiju obrazlagali stavove zašto misle da Internet nije ili možda je siguran. Stavovi učenika da Internet nije siguran bili su zbog: *nasilja na internetu, virusa i hakera, zbog toga što ti netko može ući na IP adresu, bilo tko se može predstaviti kao druga osoba, a ti ne možeš vidjeti tko je on zapravo, prisutnosti vrijeđanja na internetu, netko može gledati tvoje podatke.*

Njihovi stavovi da je Internet možda siguran su: imam lozinku, imam virusne zaštite.

Kroz njihove odgovore, već na samom početku možemo zaključiti da i sami učenici promišljaju o sigurnosti interneta te da znaju da je i na internetu potrebno razvijati određene mjere sigurnosti u vidu svoje osobne zaštite.

Odgovori na pitanje „**Kada koriste i za što koriste Internet?**“ bili su raznoliki baš kao i sama mogućnost interneta. *Igram igrice, gledam YouTube, nešto pretražujem za školu, gledam dokumentarce/serije/filmove, ulazim u Teams, pomaže mi u pisanju zadaće...*

Analizom ovog pitanja utvrđeno je da većina učenika koristi Internet najčešće u svrhu razonode i zabave, ali također ima i onih koji ga koriste kako bi nešto naučili ili dodatno saznali.

Kroz ovo pitanje učenicima je također dano nekoliko primjera kako mogu pretraživanjem interneta pronaći puno korisnih stranica koje im mogu pomoći u svladavanju nastavnih sadržaja poput *i-nastave, ali isto tako učenike sam upoznala da je ponekad vjerodostojnost pronađenih podataka potrebno dodatno provjeriti.*

Kroz sljedeće pitanje, „**Znaju li tvoji prijatelji/poznanici tvoje lozinke za pristup određenim aplikacijama?**“, učenici su *polako ulazili u zonu važnosti sigurnosti interneta.*

Visokim postotkom od 30%, učenici su odgovorili da netko od njihovih prijatelja/poznanika zna njihove lozinka za pristup aplikacijama, dok ih 70% ipak smatra da je lozinka za pristup informacijama mora biti tajna.

Kroz primjere opasnosti dijeljenja svojih osobnih lozinki, učenicima je naglašeno da bi njihove lozinke trebali znati jedino roditelji koji mogu imati nadzor nad onime što oni rade na internetu. Nikako nije poželjno da lozinke znaju i njihovi prijatelji kako bi što više sačuvali svoju privatnost na internetu. Naime, znamo da ponekad i prijatelji u koje imamo puno povjerenja mogu izigrati naše povjerenje (npr. kada se posvađamo) te pomoću naše lozinke gledati naše podatke, ali i objavljivati razne sadržaje u naše ime koji mogu imati neželjene posljedice za nas.

Pitanjima koje se nadovezuju na sigurnost pristupnih lozinki „**Mijenjaš li često svoje lozinke za pristup određenim aplikacijama ili uvijek koristiš istu?**“

Ponovo visokih 90% učenika na ovo je pitanje odgovorilo da uvijek koriste istu lozinku. 4% učenika povremeno mijenjanja lozinke, a 6 % učenika uopće ne vidi potrebu za mijenjanjem lozinke.

Obzirom na visoki postotak, učenicima sam dala zadatak da osmisle novu lozinku za barem jednu aplikaciju koju često koriste kako bi stekli naviku povremenog mijenjanja lozinke u svrhu zaštite svojih podataka.

„**Što misliš koja bi od ponuđenih lozinki bila najsigurnija od zloupotrebe?**“

Na ovo su pitanje odgovori bili šaroliki:

10% učenika odabire svoje ime i prezime (npr. markomarkic)

10% učenika odabire svoj datum rođenja ili datum rođenja tebi bliskih osoba

32% učenika odabire neku riječ i neki broj (npr. cvijet5)

48% učenika odabralo bi velika i mala slova te brojevi (npr. h7mHRfoH23)

Ipak je većina učenika odabrala najispravniju od ponuđenih lozinka. Iako je lako pamtit i svoje ime i prezime ili datume rođenja kod odabira lozinke treba biti pažljiv. Lozinka se treba sastojati od nepovezanih velikih i malih slova te brojeva kako bi bila što originalnija, a na taj način i zaštićenija od toga da je većina ljudi odmah upamti. Već nakon nekoliko puta korištenja takve lozinke učenici ju lako mogu upamtiti.

Na pitanje „**Je li ti se na internetu ikada dogodilo nešto loše (npr. pojava virusa, ogovaranje, vrijeđanje, dijeljenje tvojih podataka ili fotografija bez dopuštenja...)?**“ veliki broj učenika odgovorilo je da im se takvo što nikada nije dogodilo, a manji broj je istaknuo pojavu virusa ili vrijeđanje.

Kasnije, kroz razgovor ipak smo zaključili da su bili izloženi opasnosti, ali oni to nisu u tom trenutku percipirali kao potencijalnu opasnost već kao zabavu.

Poteškoću vezano uz prethodno pitanje, učenici koji su se susreli s prijetnjama ili virusima riješili su na način da su za viruse instalirali antivirusni program, a za prijetnje su potražili roditeljsku pomoć.

Odgovori učenika na pitanje „**Što sve možeš poduzeti kako bi tvoje korištenje interneta bilo sigurnije?**“ bili su vrlo savjesni:

Ne dijeliti ništa, napraviti jaču i težu lozinku, ne otkrivati svoje lozinke, postaviti lozinku, ne ulaziti na neke stranice, postaviti lozinku i reći mami, možemo napraviti neki program, mogu instalirati neke aplikacije koje štite od virusa, ne dijeli svoje lozinke, otići na privatni Internet, instalirati aplikaciju koja ne dozvoljava virusu na pristup računalu, odabrati sigurnije lozinke.

Na kraju upitnika, učenici su sigurnost na internetu ocijenili prosječnom ocjenom 3,59.

Nakon opsežne analize pitanja, za sam kraj aktivnosti učenici su unutar grupe izrađivali pravila za sigurno korištenje interneta koja smo oblikovali u plakat u digitalnom alatu Canva (<https://www.canva.com/>) tako da je svima uvijek vidljiv.

Neka smo zlatna pravila o sigurnosti na internetu uklopili i u razrednu pjesmicu, koja je u nastavku:

Kad internetom surfaš siguran budi,

Da ti štetu ne naprave zlonamjerni ljudi.

Povremeno antivirus program uključiti trebaš,

Da svoje računalo sretno gledaš.

Lozinku pažljivo čuvaj svoju,

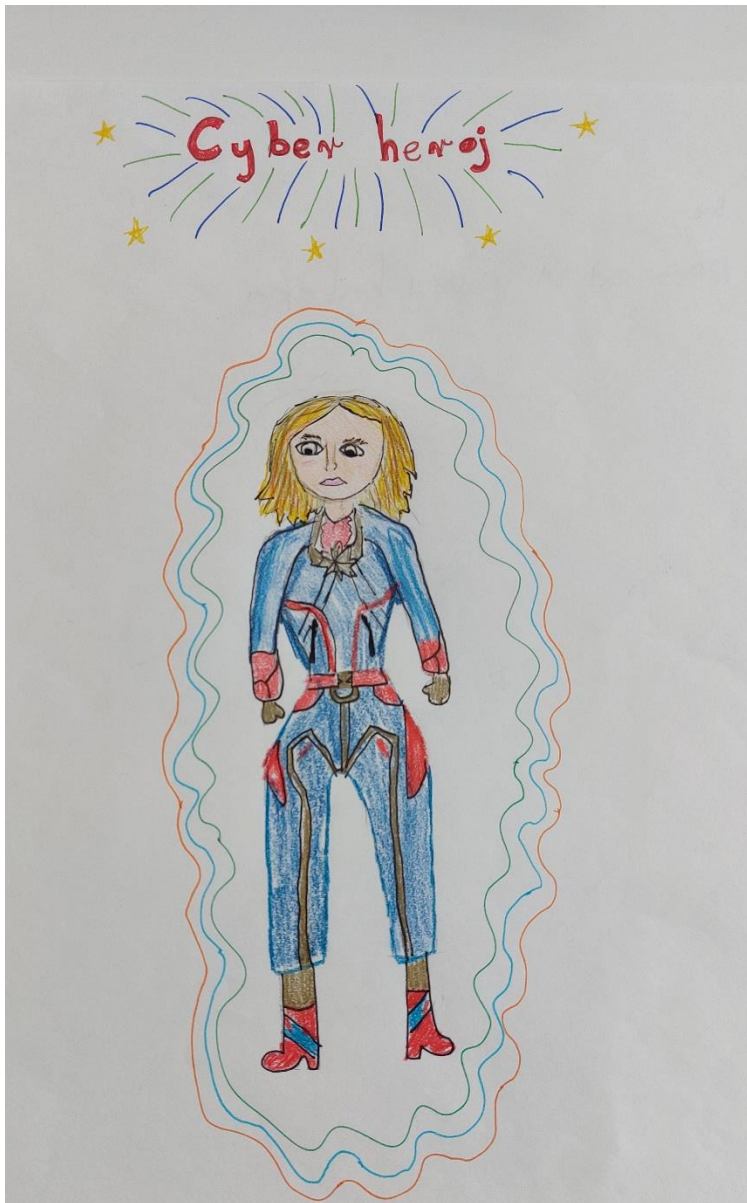
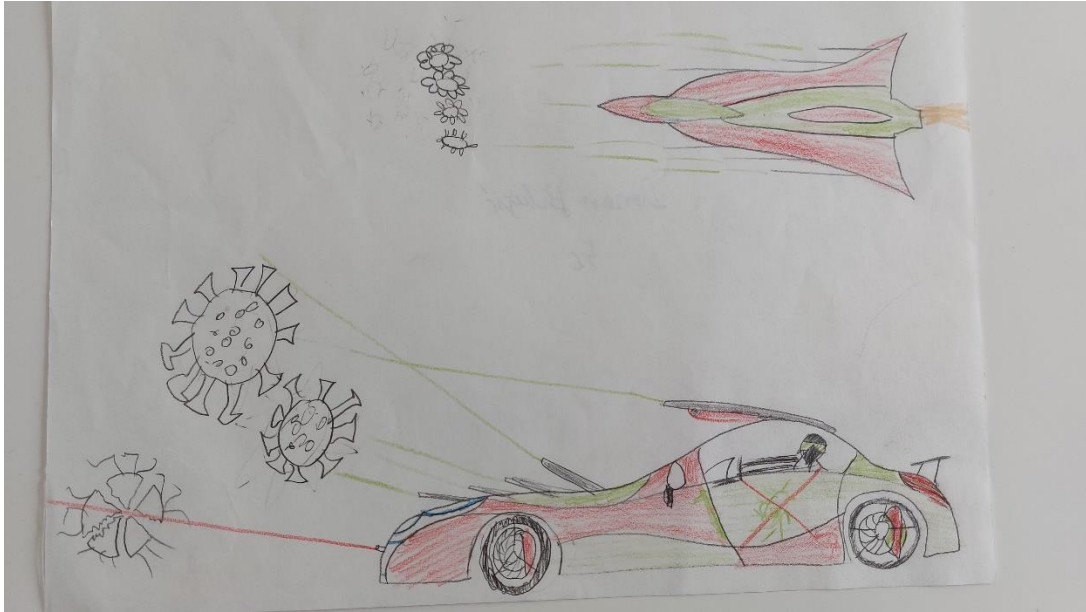
Da netko ne ukrade privatnost tvoju.

*Kad se problem na internetu javi,
Ti ga brzo roditeljima prijavi.
Ako se ovih zlatnih pravila držiš,
na internetu se s prijateljima sigurno družiš.
Surfati na siguran način je lako,
To zna u petom razredu svatko.*

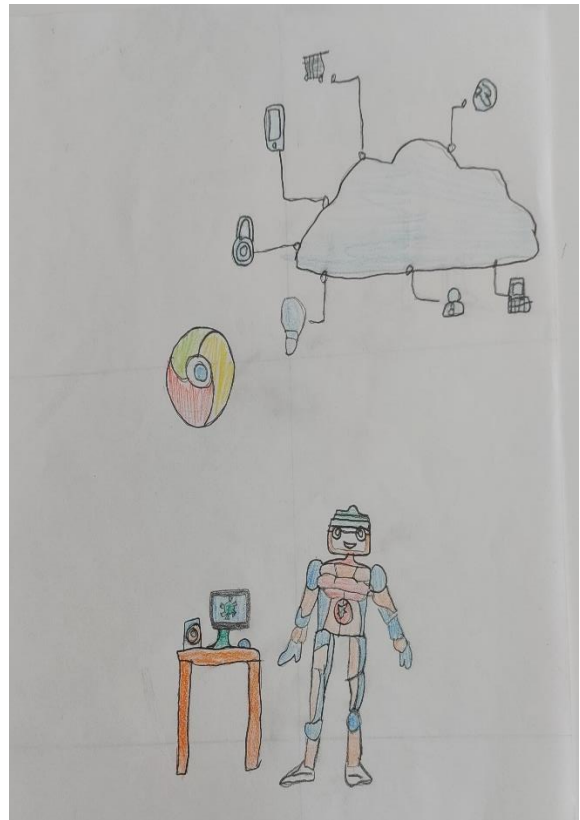
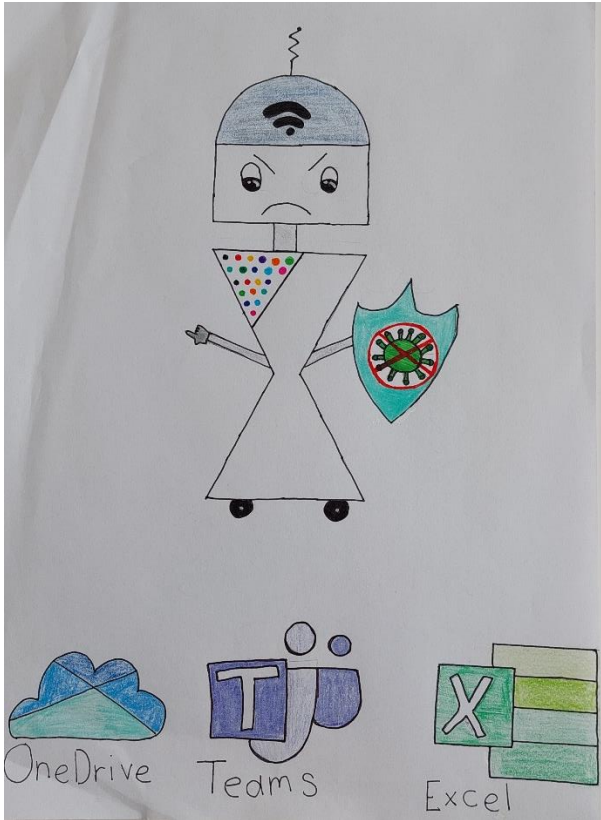
Učenici su nacrtali i svog cyber heroja i zapisali od čega ih on štiti kada koriste Internet.

Ovo su neki od njihovih radova.

Zaključak

Tema sigurnost na internetu oduvijek je bila zanimljiva i aktualna. Učenici, iako misle da znaju puno o internetu, ipak ga koriste samo za zabavu, a tada većinom misle da su zaštićeni i sigurni. Sada smo naučili kako biti još sigurniji.

Provedene aktivnosti učenicima su se jako svidjele i svi smo zajedno odlučili da ništa ne treba mijenjati, ali svakako češće provoditi.

Dijana Šutak, prof. prirode i biologije